

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 216/2022-27

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátskou kanceláriou ŠČURY, s. r. o., M. R. Štefánika 2618, Čadca, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Ján Ščury, proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava II č. k. 67 C 41/2017-150 z 28. októbra 2019 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 15. januára 2020 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) č. k. 67 C 41/2017-150 z 28. októbra 2019 (ďalej aj „napadnuté uznesenie okresného súdu“). Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie. Zároveň sa domáha priznania finančného zadosťučinenia v sume 2 000 eur.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti, ako aj napadnutého uznesenia vyplýva, že sťažovateľ v konaní vo veci samej vystupoval v procesnom postavení žalobcu proti žalovanej Slovenskej republike v zastúpení Ministerstvom hospodárstva Slovenskej republiky o náhradu škody a nemajetkovej ujmy spôsobenej nesprávnym úradným postupom. Ako prvoinštančný súd vo veci rozhodol okresný súd rozsudkom č. k. 67 C 41/2017-59 zo 6. decembra 2017 a o podanom odvolaní sťažovateľa následne rozhodol Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 8 Co 43/2018-90 z 29. januára 2019 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“). Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ 13. mája 2019 dovolanie, avšak okresný súd uznesením č. k. 67 C 41/2017-126 z 15. októbra 2019 vydaným vyšším súdnym úradníkom (ďalej len „uznesenie vyššieho súdneho úradníka“) dovolacie konanie zastavil z dôvodu, že sťažovateľ

neuhradil súdny poplatok za dovolanie (je v ňom uvedené, že výzvou zo 17. septembra 2019 bol sťažovateľ prostredníctvom jeho právneho zástupcu vyzvaný na zaplatenie súdneho poplatku za dovolanie v lehote 10 dní, pozn.). Proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka podal sťažovateľ sťažnosť z dôvodu, že bol v konaní od začiatku zastúpený určeným právnikom z Centra právnej pomoci – kancelária Bratislava (ďalej len „centrum právnej pomoci“) a z toho vyvodil, že mal byť preto oslobodený od súdneho poplatku *ex lege*. Okresný súd napadnutým uznesením sťažovateľovu sťažnosť zamietol.

3. Okresný súd zamietnutie sťažnosti v napadnutom uznesení v podstatnom odôvodnil tým, že okresný súd sťažovateľa výzvou zo 17. septembra 2019 vyzval na zaplatenie poplatku za podané dovolanie a zároveň ho poučil o následkoch nezaplatenia súdneho poplatku. Poukázal na to, že v zmysle rozhodnutia centra právnej pomoci č. k. 11245/2017-KaBA zo 7. júna 2017 (ďalej len „rozhodnutie centra právnej pomoci zo 7. júna 2017“) bol sťažovateľovi priznaný nárok na poskytovanie právnej pomoci, avšak tento zaniká právoplatným skončením vo veci samej a dovolanie je samostatné konanie, na ktoré sa predmetné rozhodnutie nevzťahuje. Doplnil, že sťažovateľ tak bol povinný zaplatiť súdny poplatok alebo v lehote podať žiadosť o oslobodenie od jeho zaplatenia. Zároveň uviedol, že sťažovateľ v predmetnej lehote súdny poplatok nezaplatil, nepožiadaval o oslobodenie od jeho platenia a ani prípadne nepožiadaval o predĺženie lehoty na preukázanie jeho nároku na poskytovanie pomoci v rámci dovolacieho konania. Dodal, že sťažovateľ až po vydaní uznesenia vyššieho súdneho úradníka predložil rozhodnutie centra právnej pomoci č. k. 12768/2019-KaBA z 10. októbra 2019 [ďalej len „rozhodnutie centra právnej pomoci z 10. októbra 2019“ (ktorým sťažovateľ odôvodňoval svoj nárok na oslobodenie od platenia poplatku za podané dovolanie, pozn.)]. Aj vo vzťahu k uvedenému rozhodnutiu centra právnej pomoci z 10. októbra 2019 však okresný súd doplnil, že ani z neho nevyplýva, že sa nárok na poskytovanie právnej pomoci určuje na dovolacie konanie, pretože je v ňom uvedené poskytovanie právnej pomoci do právoplatného skončenia veci.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ namieta, že napadnutým uznesením okresného súdu došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces. Uviedol, že v konaní vo veci samej pred prvoinštančným a odvolacím súdom bol na základe rozhodnutia centra právnej pomoci zo 7. júna 2017 zastúpený právnikom centra právnej pomoci, pred podaním dovolania proti rozsudku krajského súdu mu centrum právnej pomoci rozhodnutím č. k. 12768/2019-KaBA z 5. apríla 2019 (ďalej len „rozhodnutie centra právnej pomoci z 5. apríla 2019“) na zastupovanie až do právoplatného skončenia danej právnej veci určilo iného advokáta. Argumentuje, že už z jeho obsahu malo vyplývať, že sa vzťahuje aj na dovolacie konanie. Následne centrum právnej pomoci vyhovel aj ďalšej žiadosti sťažovateľa na zmenu advokáta, a to rozhodnutím centra právnej pomoci z 10. októbra 2019. Aj vo vzťahu k jeho obsahu argumentuje, že z neho vyplýva, že sa vzťahuje aj na dovolacie konanie. Sťažovateľ má za to, že napadnutým uznesením mu okresný súd odňal možnosť konať pred súdom. Poukázal pri tom na to, že obidve rozhodnutia centra právnej pomoci (z 5. apríla 2019 aj 10. októbra 2019, pozn.) boli vydané až po vydaní rozsudku krajského súdu, teda keď bola vec meritórne ukončená. Má za to, že záver okresného súdu v napadnutom uznesení je formalistický, reštrikčný a v rozpore s obsahom oboch uvedených rozhodnutí centra právnej pomoci.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) napadnutým uznesením okresného súdu, ktorým okresný súd zamietol sťažnosť sťažovateľa podanú proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka, ktorým bolo zastavené dovolacie konanie z dôvodu neuhradenia súdneho poplatku.

6. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (I. ÚS 301/2020).

7. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie. K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (I. ÚS 358/2019).

8. K zákonnej povinnosti všeobecných súdov náležite a presvedčivo odôvodniť ich rozhodnutia ústavný súd už v minulosti judikoval, že integrálnou súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (III. ÚS 57/2019). Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (napr. *Georgidias v. Grécko* z 29. 5. 1997, Recueil III/1997).

9. S poukazom na uvedené východiská ústavný súd pristúpil k prieskumu ústavnou sťažnosťou napadnutého uznesenia okresného súdu. Sústredil sa pritom najmä na sťažovateľom uvedenú námietku, že napadnutým uznesením mu okresný súd odňal možnosť konať pred súdom, ale tiež aj na námietku týkajúcu sa arbitrárnosti napadnutého uznesenia.

10. Ústavný súd sa nestotožňuje s argumentáciou sťažovateľa týkajúcou sa odopretia spravodlivosti (možnosti konať pred súdom, pozn.). Sťažovateľ nepochybne zanedbal svoju zákonnú povinnosť, keď v lehote na zaplatenie súdneho poplatku (aj napriek výzve adresovanej mu okresným súdom, pozn.) nezaplatil súdny poplatok ani nepožiadal o oslobodenie od jeho platenia a nepožiadal ani o predĺženie lehoty na preukázanie svojho nároku na poskytovanie právnej pomoci aj v rámci dovolacieho konania. Aj zo samotnej ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ v podanom dovolaní neuviedol (podľa sťažovateľa v dôsledku jeho opomenutia, pozn.), že pre konanie o dovolaní mu mal byť centrom právnej pomoci určený advokát. Zároveň je v odôvodnení napadnutého uznesenia jasne uvedené aj to, že sťažovateľ rozhodnutie centra právnej pomoci z 10. októbra 2019 (ktorým odôvodňoval svoj nárok na oslobodenie od platenia poplatku za podané dovolanie, pozn.) okresnému súdu predložil až po vydaní uznesenia vyššieho súdneho úradníka, ktorým bolo dovolacie konanie zastavené z dôvodu, že sťažovateľ neuhradil súdny poplatok za dovolanie. Podstatnou okolnosťou danej veci je však tá skutočnosť, ako správne podotkol aj okresný súd v napadnutom uznesení, že vo všetkých rozhodnutiach centra právnej pomoci je uvedené, že sa sťažovateľovi určuje advokát na poskytovanie právnej pomoci do právoplatného skončenia danej právnej veci, pričom dovolacie konanie je už samostatným konaním.

11. Postup okresného súdu tak podľa posúdenia ústavného súdu nie je možné považovať za „formalistický“ (v negatívnom zmysle slova, pozn.). V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na to, že sťažovateľ bol (ako to vyplýva zo záverov okresného súdu, pozn.) riadne poučený výzvou zo 17. septembra 2019, ktorou okresný súd sťažovateľa vyzval na zaplatenie poplatku (vo výške 40 eur, pozn.) za podané dovolanie, o následkoch nezaplatenia súdneho poplatku. Zároveň sťažovateľ ani na základe tejto výzvy okresnému súdu nepredložil rozhodnutie centra právnej pomoci z 5. apríla 2019 (ktorého obsahom taktiež argumentuje, že mal byť oslobodený od platenia poplatku za podané dovolanie, pozn.). Ako už bolo uvedené, ani pred vydaním uznesenia vyššieho súdneho úradníka (vydané 15. októbra 2019, pozn.) okresný súd nedisponoval rozhodnutím centra právnej pomoci z 10. októbra 2019. S poukazom na všetko uvedené tým, že okresný súd napadnutým uznesením sťažnosť sťažovateľa zamietol, nie je možné takéto rozhodnutie považovať za arbitrárne a ústavne neudržateľné, ktorým by došlo k odmietnutiu spravodlivosti, resp. možnosti konať pred súdom. Zároveň na tomto mieste ústavný súd dodáva, že uvedené sa javí ako zanedbanie riadneho uplatňovania svojich práv zo strany sťažovateľa v zmysle zásady „*vigilantibus iura scripta sunt*“.

12. Skutočnosť, že sa sťažovateľ s názorom okresného súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neopodstatnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého uznesenia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (napr. I. ÚS 114/09, I. ÚS 604/2017) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok (I. ÚS 1/2020).

13. Vzhľadom na uvedené ústavný súd v prípade napadnutého uznesenia okresného súdu nezistil, že by závery okresného súdu v ňom prezentované boli svojvoľné alebo zjavne neudržateľné a nevyplýva z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Medzi napadnutým uznesením a sťažovateľom namietaným porušením práva na spravodlivý proces teda neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohla viesť k záveru

o vyslovení jeho porušenia. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

14. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol, bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uvedenými v jej petite.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. apríla 2022

Miloš Maďar
predseda senátu